

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΟΝΟΡΕ ΝΤΩΜΙΕ

'Η θεντέττα του περιοδικού «Κουρσάρος». Πώς ε Μπανβίλ εζνχάγκασε τ' Ντωμιέ νά γωγραφίση. 'Η ερχιτζότσκις τού ποιη-
τού μέσθ στέ σπiti τού γωγράφου. 'Η εκδιήσις τού Ντωμιέ. 'Ο θυρωρός τού Ντωμιέ, ένας αξιοβέβητος κροσσάτσης. Πώς ε-
μπικναι μέσθ στην "Σπερακ παρρυσιαζόμενες ως Ντωμιέ. "Όπου ε Ντωμιέ ρεζιλευεται κτλ. κτλ.

Ο καλλιτεχνικό και διανοούμενο Παρίσι τιμά, αυτές τις ημέρες, με την ένδοξη του Κράτους, τη μνήμη ενός από τους μεγαλύτερους Γάλλους ζωγράφους και γελοιογράφους του περασμένου αιώνας, τόν 'Ονορέ Ντωμιέ. Ένω η 'Εθνική Βιβλιοθήκη έκδεται εκατοντάδες γελοιογραφιών του, στά παλιά 'Ανάκτορα τού Κεραμεικού υπαιρούς κόσμος συγκεντρώνεται για ν' αποθασιάσει τά έντεθεμένα ταμτίλω του και πολλές διαλέξεις: έντα τελευταία για τή ζωή και τ' έργο τού μεγάλου αυτού καλλιτέχνη.

Μέ την ενκαιρία αυτή θά σάς αναφέρουμε μερικά χαρακτηριστικά ανέκδοτα από την πολιτάραχη σταδιοδρομιά τού Ντωμιέ.

Όταν ό γνωστότατος ποιητής Θεόδωρος ντέ Μπανβίλ ήταν συνεργάτης στό φιλολογικό περιοδικό «Κουρσάρος» — όργανο τών ακαδημάτων ρομαντικών — ό διευθυντής του τόν κάλεσε ένα πρωί στό γραφείο του και τού ειπε :

—Μπανβίλ, πρέπει ν' αλλάξουμε τή βινιέττα, που στείλιζε την προμετοπίδα τού περιοδικού μας. Σου αναθέτω νά βρής έναν καλό σχεδιάστη και νά τού πής νά φτιάξη ένα καινούριο καλλιτεχνικό τίτλο...

Ο Μπανβίλ, χωρίς τόν παραμυθό διαταγή, πήγε και βρής τόν φίλο του τόν Ντωμιέ και τού ειπε, μ' έσημητότατο ύφος :

—Βλέω τις φτερωγές της δόξας νά ξεδιπλώνονται πάνω από τ' κεφάλι σου !...

Κατά σήπτασι, τή μέρα κείνη έκανε τρομερή ζέση και ό γελοιογράφος καθότανε κοντά στό παράθυρο, σπουδαίως διαρκώς τ' ιδρωμένο μέτωπό του μ' ένα μαντίλι...

—Μαζάρι νά συνδέθαινε αυτό ! ψιθύρισε ό Ντωμιέ, εζακαλουθώντας νά ξεφραδίση. 'Η φτερωγές της δόξας θά μω ζορτισουνε τολύγιστο λίγη δροσιά !

—'Αστεϊεύσαι, άθλιε, βροζήθηκε ό πάντοτε εζαλλός ποιητής. 'Αστεϊεύσαι, ένω έγώ ήθα για νά σου αναγγείλω ότι τ' όνομά σου θά συνδεθί στην ιστορία μέ τόν τίτλο τού καλύτερου φιλολογικού περιοδικού τών αιώνων !...

Και ό Μπανβίλ εζέσθεσε στόν Ντωμιέ, μέ πομπώδεις εκφράσεις και ποιητικές παρομοιώσεις, τ' ήτοιυσε άπ' ατόν.

—Θά μω κάνης, τού ειπε, μιά βινιέττα, ή όποία θά παριστά έναν κορσάρο στό κατάστρωμα ενός πειρατικού. Μέ τή διαφορά πως ό κορσάρος αυτός, αντί σπαθί, θά κρατάει στό χέρι του μιά...πέννα. Και πάνω από τή βινιέττα αυτή θά σχεδιάσης με καλλιτεχνικά γραμίματα τόν τίτλο τού περιοδικού μας... Πως σου φαίνεται ή μεγαλοφυής αυτή ένπεισάς μου ;

—Τολύμιστον...άνόητη ! άποκρίθηκε σοβαρώτατα ό 'Ονορέ, άνούγοντας συγχρόνως τ' όστία του για νά χασμουρηθί. 'Απορά μάλιστα πως σου πέρασε από τ' ομαλό ή ήδια ότι θά καθήσω έγώ νά σχεδιάσω και νά ύπογράψω τέτοιες βλακειές !... 'Αφού όμως είσαι ποιητής, όλα σου συγχωρούνται !...

Ο Μπανβίλ ήμεινε στην άοχη έμβρόντητος μορφή στό μέγεθος της ανάδειας τού Ντωμιέ. Κατόν, αφού συνήθε κάπως από την ταραχή του, προσάθηκε νά λείη τόν γελοιογράφο ότι ή ένπεισάς του ήταν περιήρη και ότι έπρεπε εχάμη της άετης, νά σχεδιάση την βινιέττα αυτήν. Μά ό καλλιτέχνης ήταν άνταξίσιμος. 'Ο ποιητής ήμειωσε, άφρισε και, τέλος, κατέληξε σέ μιά ήρωική άπόφασι : νά έγγρασταθή μόνιμως στό σπiti τού Ντωμιέ και νά τόν ένσπλη διαρκώς, όσπου νά τόν κάνη νά φτιάξη τή βινιέττα, για ν' απαλλαγί από την πασιούα του ! 'Ο Μπανβίλ, μάλιστα, έφτασε στό σημείο νά τοποθετήη τ' όστρώμα του στην ίδια την χειροβαστάμια του Ντωμιέ, για νά μή τόν άφήρη όπτε τή νύχτα ήσπιο !...

Φαντάζεσθε τίωτα τ' ό μαρτίο τού καλλιτέχνη ! 'Από τ' ό πρωί ως τ' ό βράδυ και πολλές φορές από τ' ό βράδυ ως τ' ό πρωί, είχε πάνω από τ' ό κεφάλι του τόν Μπανβίλ, ό όποιος δέν έκανε νά τού ζητά την βινιέττα για τόν «Κουρσάρο». Τέλος, ό ποιητής έπέτιχε εκείνο που ή-

τις φτελίες του και τις χουρμιδιές του. "Ένας νηριαός Νέγρος μένει εκεί, κάθεται διαρκώς έμπρος στην καλύβη του και έχει τ' ό βλέμμα καρφομένο προς τά έπάνω, σάν νά παρακολουθί κάποιο θέαμα εκεί ψηλά. 'Από όρα σέ όρα, θγάζζει κάτι περιεργά εφεροντά :

—Μπράβο, Λούθς, μπράβος ! Ντά κάπτι !...

Κι' όλοι εκεί λένε πως ό γνριαός μωρρος εινε πρελλός.

θέλε. 'Ο Ντωμιέ άποράσις νά ίκανοποιήση την έπιθυμία τού φίλου του, για νά τόν ξεφορτωθί. Και τού έφτασε έναν βίσοφο κορσάρο, που κρατούσε μιά πέτρα στό χέρι. 'Υστερ' από λίγες κωλοφύοργές τ' ό περιοδικό μέ την καινούρια βινιέττα. Με τή διαφορά ότι ό 'Ονορέ, για νά εκδιήση τόν ποιητή, δημοσίεισε σ' ένα άλλο περιοδικό μιά γελοιογραφία του, στην όποία τόν παριστάνε κρατώντας στό χέρι τόν ένα πειρατικό κανόνι. Και στό σχεδιάσμα αυτό έβαλε τή λεζάντα : «'Ο κ. Θεόδωρος ντέ Μπανβίλ εινε τόσο ποιητής, όσο και ό «Κουρσάρος», που κρατάει στό χέρι τού μιά πένα, εινε δια-νοούμενος !»

***

Όταν ό 'Ονορέ Ντωμιέ ήμεινε στό γραφικό νησάκι τού 'Αγιού Λουδοβίκου, πάνω στόν Σηρονάνα, είχε στό σπiti του μία θυρωρή έναν άνευδιήγητο τύπο, 'Ανατόλ όνομάτι. 'Ο άνηστος αυτός ζούσε κροσσελεκτάς για νά πίνη. Κανείς τού νησι δέν ήμεινε νά τόν εϊδε μιά φορά ζευθεθότα. Κατά τά άλλα, είχε καρδιά μάλαμα.

Μιά μέρα ό Ντωμιέ, μιλώνοντας στό δωμάτιό του, εϊδε τόν 'Ανατόλ άκωμισημένον στό σκοπιόζυλό, νά κλάη άπαρηγόρητα...

—Τι σου συμβαίνει, 'Ανατόλ ; ρώτησε ό καλλιτέχνης.

—Έχω μιά έπιθυμία, χωρίς Ντωμιέ, άποκρίθηκε ό θυρωρός, σκουίζοντας τή μύτη του μέ την ποδιά του. Δέν μπορώ όμως νά την ίκανοποιήσω αυτή την έπιθυμία...

—Μπορούμε νά μείθουμε ποιά εινε αυτή ή έπιθυμία σου ;

—Νά πρηάω στην "Όπερα !... Πρηάω για μελόδωματα !...

—Και δέν μω τ' έλεγες τόσον καιρό ; Αυτό που ζητάς, δέν εινε και τόσο δύσκολο... 'Έγώ έγώ είσοδο έντεθρα στην "Όπερα. Μέ την διαφορά ότι δέν πρηάω ποτέ στό μελόδωμα. Μπορείς λοιπόν νά ζητημοποιήης κάθε βράδυ τ' όνομά μου στό θέατρο. Φτάνει νά πής :

«Εί-μα ό κ. Ντωμιέ, κι' ό έπόητης θά σ' άφήρη νά περνάς μέσα...»

Ο 'Ανατόλ άρχισε νά κλάη πού δινάται, άπ' τή χαρά του αυτή τή φορά, και από την ίσπεροδική κροσσάττανάσι.

Ένα πρωί — πέρασαν δύο πρώτοι βδομάδες από τή σσηνή που σάς άρηγήθηκα παραπάνω — ό 'Ανατόλ παρουσάστηκε και πάλι κλαίγοντας στόν Ντωμιέ.

—Χθές τ' ό βράδυ δέν μ' άφησαν νά μω τ' όπερα !... εϊπε.

—Κρίμα ! ψιθύρισε ό γελοιογράφος. Φαίνεται ότι ή διεύθυνσις θά κατήρησε τάς δορυάς εισόδους... Δυστυχώς, δέν μπορώ πειά νά σου κάνω τίωτα, άγαπητέ μου φίλε !...

Άν όμως ό Ντωμιέ φρόνιζε νά μωρή γιατί ετούς άταξόρροισαν την είσοδο στην "Όπερα, θά έπιληροφορείτο πράγματα καταληκτικά.

Ο 'Ανατόλ, πριν φτάσει στό θέατρο, έκανε στίσεις σ' όλες τις ταβέρνες που συναντούσε στό δρόμο του. Κι' έτσι, όταν έφτασε στην "Όπερα, βρισκόταν στη μαζαρία εκείνη κατάντας, κατά την όποία ό άνηστος δέν μπορεί νά δή τή μύτη του. 'Ο έπόητης εϊδε τ' ό ταβέρνες, βέβαια, μιά δέν μποροίσε ν' άνηψή την είσοδο στόν μεγάλω καλλιτέχνη... Ντωμιέ ! 'Οτίσος, ό 'Ανατόλ είχε και μιά άλη μανία : "Άλλοτε έπεδοζιάζε ή άποδοζιάζε τους τραγουδιστές και άλλοτε τους συνόδευε ίσ' την πλατεία μέ τή βροζή φωνή του... Γι' αυτό ή διεύθυνσις της "Όπερας άποφασίσε νά μή έπιτεήρη πειά στόν κ. 'Ονορέ Ντωμιέ την είσοδο στό θέατρο !... Ένωείται ότι ό πραγματικός Ντωμιέ άνούπισε ότι είχε βγάλει φρήμη μεθίστασα !...

Ο Βίκτωρ Ούγκω αναφέρη κάποιον ότι γνώρισε μιά φορά ταξιδιέτρια της "Όπερας, ή όποία, πολλά χρόνια μετά τ' ό θάνατο τού Ντωμιέ, ανήψιζε νά λή η' ατόν :

—Τόν γνώρισα πολύ καλά... Εργάζταν πάντα μεθυσμένος στό θέατρο !... Τί κρίμα, ένας κόρσος τόσο καλός ποίητι, ένας καλλιτέχνης τόσο μεγάλος, νά πίνη τόσο πολύ, ώστε νά μή ζήση πειά τ' ό κάνει !...

'Ο Ντωμιέ ημωζότανε και για την τελευταία του.

Κάποτε ένας εκδότης τού άνέθεσε νά εικονογραφήση τόν «Μάριωμα Γκοστό», τ' όρισματογυματικό υφιθόστρωμα τού Μπαλζάκ. που έχει υπερπεραστή και στη γλώσσα μιά. 'Ο καλλιτέχνης ζήτησε διαρία πέπε υπηρών, για νά ετοιμασά τή σχεδιά του. Όταν πέρασαν ό πέπε υπηρες, ό εκδότης, ό όποιος δέν ένόλησε διαλόα στό μεταξύ τόν 'Ονορέ, για νά τόν άφήρη νά εργασθί μέ την ήμωία του, πήγε και τόν βρής.

—'Ησθα νά πάω τά σχέδια, τού ειπε.

—Δέν έφταίσα ούτε Ένα !... άποκρίθηκε άταξέστατα ό Ντωμιέ. Ανημονώσατε νά μω πτε άν τ' ά σχέδια αυτά τά θέλατε με γελοιογραφική ή σαβαρή γραμμή, και, βαρεθίρη νά περσώ από τ' ό γραμπε σας νά σας ζητήσω σμυκαλοματιές πληρωσιές.

Ο Ντωμιέ (Σχίσο τού Βαλσότη)